

יום כיפור – מבט אישי ומבט חברתי

שיעור לכיתות חטיבת הביניים

מטרות

- הכרות עם מנהגי החג השונים של תלמידי ותלמידות הכיתה.
- הכרות עם ההיבט החברתי של יום כיפור.
- מתן משמעות אישית ליום כיפור של התלמידים.

מהלך

1. שיחות בזוגות (15 דק')

נסדר את הכסאות בצורת מעגל פנימי הפונה כלפי חוץ, ומעגל כסאות חיצוני הפונה כלפי פנים. מחצית מהכיתה תשב במעגל הכיסאות החיצוני ומחצית נוספת תשב במעגל הכסאות הפנימי. כל תלמיד/ה ישוחח עם התלמיד/ה היושב/ת מולו על שאלה א' במשך 3 דקות. בסיום, התלמידים היושבים במעגל הפנימי יזוזו כסא אחד ימינה. כל תלמיד/ה ישוחח עם התלמיד/ה היושב מולו על שאלה ב' במשך 3 דקות נוספות.

- א. איך נראה יום כיפור שלך? מה עושים? האם מדברים על דברים מסוימים? מהם?
- ב. מה את/ה יודע/ת על יום כיפור? מה המשמעות שלו?

2. שיח כיתתי (15 דק')

נתכנס במליאה, ונספר: יום כיפור הינו יום מיוחד. לאחר ששמעתם כיצד נראה יום כיפור אחד של השנה, ננסה להבין מה מיוחד ביום כיפור, והאם יש ביום עוד דברים מעבר לצום וסליחה.

- נקריא עיבוד לציטוט של א.ד. גורדון¹:

- ברצוני לשאול, מה לנו, לאלו מאיתנו שאינם שומרי מצוות, מה לנו ולנו וליום כיפור?
- האם היום הזה הוא רק שריד של מסורת אבותינו ואמהותינו?
- האם אין צורך ביום זה כאשר אנחנו חיים בארץ ישראל יחד?
- ואם היום הזה יפסיק להיות מה שהיה בעבר, וישוב להיות יום פשוט ככל הימים, האם לא תהיה זאת אבידה לאומית ואנושית גדולה, לנו ולעם ישראל כולו?
- נשאל: מה דעתכם על האמירה של גורדון? מה הייתם עונים לו?

¹ פעיל בתנועה הציונית, חלוץ ופועל חקלאי, הוגה ומורה-דרך לחלוצים ולחלוצות בתקופת העלייה השנייה והעלייה השלישית.

- האם עבור אנשים שאינם 'דתיים' יום כיפור שייך לעבר?
- האם לדעתכם היום הזה צריך לחזור להיות יום פשוט כמו כל יום אחר?
- איזו משמעות נוספת יש ליום כיפור מלבד צום ותפילה?

3. יום כיפור כיום של עשיית צדק בחברה (10 דק')

- נצפה בסרטון המתאר זווית נוספת ליום כיפור: <https://vimeo.com/121760382>².
- נשאל: מה מציע לנו הדובר? איזו משמעות נוספת יש לחג? (חג בו האדם עושה חשבון נפש, וגם יום של עשיית צדק בחברה)
- מדוע יום כיפור הוא יום העוסק בחשבון נפש של החברה? (בנימין יוגב מפרש את הכתוב בספר ישעיהו, אותו קוראים בתפילת השחרית של יום-כיפור. יוגב אומר שיום כיפור הוא יום העוסק בעשיית צדק בחברה: אנחנו צמים כי עוד ישנם עניים ורעבים בקרבנו, ואנו מתאמצים יחד כדי להבטיח שנפעל למען צמצום הפערים בחברה – שובע לרעבים, רוחה לעניים, חופש למדוכאים.)

4. סיכום (5 דק')

- שאלה: כיצד יכול להראות יום כיפור בדגש חברתי? מה צריך לעשות בו?
- נאמר: ראינו שכל אדם מציין את יום כיפור באופן המתאים לו. שאלנו איזו משמעות יכולה להיות ליום כיפור עבור החברה כולה. למדנו שליום כיפור מטרה נוספת, והיא ליצור צדק חברתי. ביום זה אנו נדרשים להיאבק על צדק לכלל החברה. אני מזמינה אתכם לחשוב כיצד אנחנו, תלמידי ותלמידות הכיתה, יכולים להגדיל את הצדק בחברה הישראלית.

² המספר הינו בנימין יוגב (בוג'ה), חבר קיבוץ בית העמק, מבכירי המורים בארץ לחגי ישראל ולהיסטוריה של החג הקיבוצי.

